

بسم الله الرحمن الرحيم

# زبان آموزی

## جمله سازی و نگارش



سوم دبستان

(دانش آموزان آسیب دیده ی شنوایی)

۱۳۹۵



وزارت آموزش و پرورش  
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

**برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف:** معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی، کارشناسی برنامه‌ریزی  
آموزشی و درسی کودکان و دانش‌آموزان گروه آسیب‌دیده‌ی شنوایی  
نام کتاب: زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش سوم دبستان کد: ۳۶/۹  
**مؤلفین:** فاطمه رشنو سیردری، لیلا فیاضی‌بارجینی، مهدی کاظمی دستجردی، منصوره کاظمی کیا

**مدیر هنری:** مجید ذاکری یونسی

**طراح گرافیک و صفحه‌آرایی:** سید علی موسوی

**طراح جلد:** سید علی موسوی

**تصویرگر:** بهنام خیامی، مهسا خان احمدی، سونیا مهاجر

**ویراستار:** حسین داودی

**ناشر:** شرکت افست

**آماده‌سازی و نظارت بر چاپ:** اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران - خیابان ایرانشهر - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹ - ۸۸۳۱۱۶۱ دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶ کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبگاه: [www.chap.sch.ir](http://www.chap.sch.ir)

**چاپخانه:** شرکت افست (سهامی عام)

**نوبت چاپ و سال انتشار:** اوّل ۱۳۹۵

**شابک:** ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۴۵۱-۰

حقّ چاپ محفوظ است.



« امید من به شما دبستانی‌هاست. »  
امام خمینی (ره)

باسمه تعالی

... وَ مَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا... مائده آیه ی ۳۲

«و هر که شخصی را از مرگ نجات دهد گویی همه ی مردم را زنده کرده است»

فرایند تولید برنامه ی درسی مجموعه فعالیت های نظام مند و طرح ریزی شده ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه ی زیر نظام برنامه ی درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک بافت منسجم و هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سامان دهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش آموزان با نیازهای ویژه، که بخشی از فرایند برنامه ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت های تربیتی حاکم بر فلسفه ی تعلیم و تربیت مورد توجه قرار گیرد این ملاحظات عبارت اند از رشد و توانمندی دانش آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت های دانش افزایی، به کارگیری شیوه ی تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی. این محتوا با فراهم نمودن فرصت های مناسب برنامه ی درسی، ضمن تأکید بر انعطاف پذیری در عین داشتن ثبات و همه جانبه نگری و توجه به هویت ویژه ی متریان با نیازهای خاص، زمینه ی دستیابی دانش آموزان را برای کسب شایستگی های لازم (توانمندی ها، مهارت ها) فراهم می سازد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف موثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار ارزشمند حاصل همکاری صمیمانه ی کارشناسان سازمان آموزش و پرورش استثنایی و گروه های تألیف کتاب های درسی است. لذا شایسته است از تلاش و مساعی تمامی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت متبوع، که در مراحل چاپ و آماده سازی ما را یاری داده اند، تقدیر و تشکر نمایم.

در اینجا از همه ی همکاران و صاحب نظران درخواست می شود، نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص محتوای کتاب به این سازمان منعکس نمایند.

دکتر مجید قدمی

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

# فهرست

درس اوّل : کلمه‌ی پرسشی «چه کار»	۱۰
نگارش ۱	۲۴
درس دوم : کلمه‌ی پرسشی «چه...»	۲۸
نگارش ۲	۴۰
درس سوم : همه، هیچ، هر	۴۳
بخش اول : همه	۴۴
بخش دوم : هیچ	۵۰
بخش سوم : هر	۵۸
نگارش ۳	۶۶
درس چهارم : قید ۱/ کلمه‌ی پرسشی «چگونه»	۷۱
بخش اول : قید ۱	۷۲
بخش دوم : کلمه‌ی پرسشی «چگونه»	۸۱
نگارش ۴	۸۹
درس پنجم : قید ۲/ کلمه‌ی پرسشی «چه وقت»	۹۳
بخش اول : قید ۲	۹۴
بخش دوم : کلمه‌ی پرسشی «چه وقت»	۱۰۴
نگارش ۵	۱۱۲
درس ششم : ضمیر «خود...»	۱۱۵
نگارش ۶	۱۲۶
درس هفتم : قید ۳/ زمان آینده	۱۲۹
نگارش ۷	۱۴۵
درس هشتم : قید ۴	۱۴۸
نگارش ۸	۱۶۵
درس نهم : کلمه‌های پرسشی «چند (تا)، چندم، چندمین»	۱۶۸
فعالیت‌های تکمیلی	۱۸۲



## مقدمه

پروردگار مهربان را سپاس می‌گوییم که همزمان با تحول بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش، توانستیم با تکیه بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و نیز با توجه به چارچوب برنامه‌ی درسی ویژه‌ی دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی در آموزش و پرورش استثنایی، به نگارش این کتاب بپردازیم. امیدواریم که آموزش مناسب این محتوا، زمینه‌ی شکوفایی استعدادها و گسترش توانایی‌های نوآموزان و پرورش و تقویت مهارت‌های زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی میهن اسلامی را، به‌ویژه در جمله‌سازی و انشا، فراهم سازد و آموزگاران گرامی را در امر تدریس یاری نماید.

برای پیشبرد بهتر فرایند یاددهی - یادگیری و کمک به بهبود روند آموزش این محتوا، توجّه آموزگاران گرامی را به نکات زیر جلب می‌کنیم.

■ در تهیه‌ی این کتاب، همچنین انتخاب عناصر زبانی و روند آموزش تلاش بر این بوده است که به روند رشد طبیعی گفتار و زبان و در حد امکان به محتوای آموزشی هر پایه و مطالب کتاب فارسی آن‌ها توجّه شود، ولی به دلیل نیازهای ویژه‌ی دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی، ممکن است مواردی از ناهمخوانی نیز مشاهده گردد.

■ در هر پایه، محتوای کتاب زبان‌آموزی و جمله‌سازی با یک نظم زمانی و اصول توالی محتوا، شامل توالی ساده به مشکل، جزء به کل و عینی به ذهنی، تدوین شده است. آموزش پایه‌ی اوّل مقدماتی با یادآوری و افزایش خزانه‌ی واژگانی آغاز می‌شود و به جمله‌های دو کلمه‌ای پایان می‌یابد. در پایه‌های بالاتر، گسترش جمله‌ها و عناصر زبانی ادامه پیدا می‌کند، به گونه‌ای که در پایان دوره ابتدایی، از دانش‌آموزان انتظار می‌رود که به سطح مطلوبی از مهارت‌های زبانی، جمله‌سازی و نگارش دست یابند.

■ تدریس این کتاب، در جدول ساعات هفتگی، بخشی از زمان درس «زبان و ادبیات فارسی (انشا)» را به خود اختصاص می‌دهد.

■ دستور زبان فارسی شامل ساختِ واژه و جمله براساس قواعد زبانی است. در این کتاب، مباحث وابسته به ساختِ جمله مورد نظر است، ولی بنابر نیاز، به مباحث ساختِ واژه (مانند چگونگی ساخت کلمه‌های جمع) و به مهارت‌هایی همچون دقّت، شناخت، تشخیص و کاربرد نیز، توجه کرده‌ایم.

■ خواسته‌ی بنیادی محتوای زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش (راهنمای تدریس و کتاب درسی) گسترش مهارت‌های زبانی است اما گسترش و پیچیدگی زبان و مهارت‌های وابسته، به آن‌ها ما را بر آن داشت تا مطالب، بنا بر ضرورت و نیاز دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی، گرایش بیشتری به آموزش مهارت‌های نوشتاری (در سطوح فعال نوشتن) داشته باشد، هر چند سایر اجزا و ارکان زبان و مهارت‌های آن نادیده گرفته نشده‌اند.





■ در دانش‌آموزان آسیب‌دیده شنوایی آموزشی و یادگیری مهارت‌های زبانی تنها از طریق شنیدن دچار مشکل است از این رو تأکید بر گفتارخوانی، داشتن تعاملات کلامی و ارائه مطالب آموزشی به شکل عینی و نوشتاری به یادگیری ایشان کمک می‌کند.

■ همکاران گرامی «کتاب معلّم (راهنمای تدریس) پایه‌ی سوم» را برای هر درس مطالعه نمایند و تدریس خود را با اهداف، انتظارات، روش‌های تدریس و جدول زمان‌بندی آموزش هر عنوان درسی، مطابقت دهند. ضمن آن‌که از فعالیت‌های پیشنهادی و نکته‌های مربوط به تدریس استفاده نمایند و برای آگاهی از اهداف و اجرای تمرین‌های کتاب درسی از دانستنی‌های کتاب معلّم بهره ببرند.

■ در کتاب معلّم (راهنمای تدریس)، جدول درس‌های همه‌ی پایه‌های دوره‌ی ابتدایی، برای آشنایی همکاران ارجمند با عناوین درس‌ها تهیه شده است. افزون بر آن، جدول زمان‌بندی دروس پایه‌ی سوم نیز در آغاز فصل دوم همان کتاب آمده است. این جدول همکاران گرامی را در برنامه‌ریزی دقیق تدریس یاری می‌کند. در کتاب معلّم (راهنمای تدریس) به آموزگاران گرامی توصیه شده است که هر دو گونه‌ی نوشتاری و گفتاری فارسی معیار را در هنگام آموزش و تدریس به دانش‌آموزان به کار برند و متناسب با سطح توانایی و آسیب‌شنوایی دانش‌آموزان، ایشان را از تفاوت‌های هر دو گونه و بیان گفتاری و نوشتاری مناسب آگاه سازند.

■ در کتاب معلّم (راهنمای تدریس) و کتاب درسی زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی سوم برای ارتقای این مهارت‌ها، فعالیت‌ها و تمریناتی پیش‌بینی شده است. هر دانش‌آموز، به ترتیب قرارگیری فعالیت‌ها و تمرین‌ها، ابتدا می‌شنود (یا گفتارخوانی کند) و درک می‌کند (بفهمد) سپس می‌گوید. در مرحله‌ی بعد هر دانش‌آموز با درک خوانداری یک جمله (خبری / پرسشی) تکلیف مربوط را انجام می‌دهد و در انتها با تمرین‌های متنوع نوشتاری می‌تواند خودش نوشتن خودانگیخته داشته باشد.

■ همکاران گرامی از تصاویر بزرگ، تخته‌ی هوشمند، تخته‌ی کلاسی، کارت‌های نوشتاری و... برای تسهیل در روند آموزشی استفاده کنند.

■ در این کتاب، درس سوم دارای سه بخش و درس‌های چهارم و پنجم دارای دو بخش هستند. لازم است که همکاران گرامی هر بخش را جداگانه در یک جلسه‌ی آموزشی تدریس نمایند.

■ در بیشتر دروس، نکات و راهکارهایی ارائه شده است که والدین ارجمند می‌توانند با به کارگیری آن‌ها به گسترش و تثبیت مهارت‌های آموخته شده کمک کنند. مهارت‌ها در شرایط و موقعیت‌های طبیعی تکرار و تمرین می‌شوند و بهتر است در همه‌ی مراحل با آموزگاران تبادل نظر صورت گیرد. این قسمت در پایین هر درس با نماد آغاز جمله مشخص شده است.

هدف و انتظارات از تألیف هر درس برای آموزگاران، در این قسمت آمده است.

همچنین شرح اجرای تمرین «بین، بشنو و بگو» را در این قسمت‌ها ملاحظه می‌کنید.

■ ارزشیابی این درس، که توصیفی است، فرصت مناسبی برای شناسایی دقیق توانایی و استعداد های فراگیران فراهم آورده است. برای بهره‌گیری بهتر از این روش، لازم است که از آغاز سال تحصیلی ابزارهای مناسب، همچون آزمون‌های عملکردی، کارپوشه و سیاهه‌ی رفتار تهیه شود.

### ساختار تمرین‌های این کتاب

در این کتاب درسی فعالیت‌ها و تمرین‌ها با روال و نظم خاصی در کنار هم قرار گرفته‌اند. از نکته‌های دارای اهمیت در این زمینه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- فعالیت‌ها از کاملاً شفاهی به سمت نوشتاری تهیه و تدوین شده است.
- در ابتدا درک شنیداری و خوانداری سپس بیان گفتاری و نوشتاری مدنظر بوده است.
- نوع تکالیف ارائه شده و عملکرد دانش‌آموزان می‌تواند به صورت‌های زیر باشد:
- شنیداری (گفتارخوانی) – دیداری ← هر دانش‌آموز درک کند و نشان بدهد.
- شنیداری (گفتارخوانی) – گفتاری ← هر دانش‌آموز درک کند و بگوید
- شنیداری (گفتارخوانی) – حرکتی ← هر دانش‌آموز درک کند و انجام دهد.
- خوانداری – نوشتاری ← هر دانش‌آموز درک خوانداری داشته باشد و بنویسد.

و...

□ در همه‌ی درس‌ها تمرین اول با عنوان «بازی کنید و بیاموزید» به درک شفاهی و خوانداری جمله (خبری / پرسشی) توجه دارد و در ادامه، فعالیت‌های پیشنهادی (در کتاب راهنمای تدریس معلم) به شکل عملی در کلاس اجرا می‌شود.

□ در تمرین دوم هر درس با عنوان «بینید، بشنوید و بگویید»، درک شفاهی و پاسخ شفاهی با توجه به تصویر و مطابق دستورالعمل، هدف آموزشی قرار گرفته است.

□ تمرین سوم هر درس با تصاویر و جمله‌هایی همراه است تا هر دانش‌آموز با صدای بلند بخواند و توانایی درک خوانداری، هدف آموزشی را کسب و تثبیت نماید.



□ از تمرین چهارم به بعد تکالیف متنوعی برای نشان دادن درک خوانداری، تکمیل جمله (خبری / پرسشی) و سپس نوشتن جمله (خبری / پرسشی) به صورت گام به گام ارائه شده است.

نمونه‌ی ساختار تمرین‌های مربوط به درک خوانداری :

خواندن جمله (خبری / پرسشی) ← انتخاب تصویر

خواندن متن ← انتخاب / تکمیل / نوشتن جمله

نمونه‌ی ساختار تمرین‌ها برای تکمیل یک جمله :

ارائه‌ی تصویر و کلمه ← انتخاب کلمه‌ی مناسب با توجه به تصویر و تکمیل جمله

ارائه‌ی کلمه ← انتخاب کلمه‌ی مناسب و تکمیل جمله

ارائه‌ی تصویر ← تکمیل جمله با توجه به تصویر داده شده

نمونه‌ی ساختار تمرین‌ها برای نوشتن یک جمله :

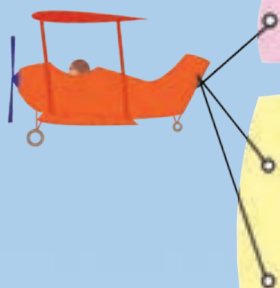
ارائه‌ی تصویر و کلمه / کلمه‌ها ← نوشتن جمله

ارائه‌ی کلمه / کلمه‌ها ← نوشتن جمله

ارائه‌ی تصویر ← نوشتن جمله







دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد کلمه‌ی پرسشی «چه‌کار» پرسش و پاسخ مناسب را بیان کنند، بخوانند و بنویسند.



### بازی کنید و بیاموزید



معلم کلمه‌ی پرسشی «چه‌کار» را روی تابلو درشت و با رنگ قرمز می‌نویسد. از هر دانش‌آموز می‌خواهد مشغول کاری شود. با تأکید بر روی کلمه‌ی پرسشی «چه‌کار» از سایر دانش‌آموزان درباره‌ی کاری که دوستشان انجام داده است یا انجام می‌دهد، می‌پرسد. آنها را راهنمایی می‌کند که پاسخ دهند. پاسخ دانش‌آموزان باید حداقل دارای یک فعل کامل باشد. سپس با نظارت و راهنمایی معلم و به نوبت یکی از دانش‌آموزان نقش او را اجرا می‌کند، به طرح سؤال می‌پردازد و سایرین پاسخ می‌دهند.



بینید، بشنوید و بگویید.



چه کار؟



چه کار می کند؟





چه کار کرد؟



همکار و والدین گرامی، برای انجام دادن این تمرین، به همراه دانش آموزان به روش زیر

عمل کنید:



۱- درباره‌ی هر تصویر با دانش آموزان گفت و گو کنید.

۲- از هر دانش آموز درباره‌ی فعالیت نشان داده شده در هر تصویر سؤال کنید تا پاسخ

را بیان کند. در صورت نیاز او را برای بیان پاسخ مناسب راهنمایی کنید.

۳- از هر دانش آموز بخواهید تا از شما درباره‌ی فعالیت نشان داده شده در تصویر سؤال نماید. در صورت

نیاز او را راهنمایی کنید، مانند:

الف- سامان چه کار می‌کند؟ سامان می‌خندد.

ب- سامان چه کار کرد؟ سامان رفت.

به هر تصویر نگاه کنید، پرسش‌ها و پاسخ‌ها را بلند بخوانید.



آن‌ها طناب را می‌کشند.

پرسش: آن‌ها چه کار می‌کنند؟  
پاسخ: آن‌ها طناب را می‌کشند.



قورباغه پرید.

پرسش: قورباغه چه کار کرد؟  
پاسخ: قورباغه پرید.



ما پارو می‌زنیم.

پرسش: شما چه کار می‌کنید؟  
پاسخ: ما پارو می‌زنیم.



او سُر می‌خورد.

پرسش: او چه کار می‌کند؟  
پاسخ: او سُر می‌خورد.



من با توپ بازی کردم.

پرسش: تو چه کار کردی؟  
پاسخ: من با توپ بازی کردم.



خیاط‌ها لباس می‌دوزند.

پرسش: خیاط‌ها چه کار می‌کنند؟  
پاسخ: خیاط‌ها لباس می‌دوزند.



پرسش‌ها را بخوانید و تصویر مناسب هر کدام را علامت بزنید.



مرد با قاشق چه کار می‌کند؟



نجار با چکش چه کار می‌کند؟



بچه‌ها با آب و صابون چه کار می‌کنند؟





پرسش‌ها و پاسخ‌ها را بخوانید و شماره‌ی تصویر مناسب هر یک را در جلوی آن بنویسید.



سارا چه کار کرد؟ سارا پروانه را گرفت.



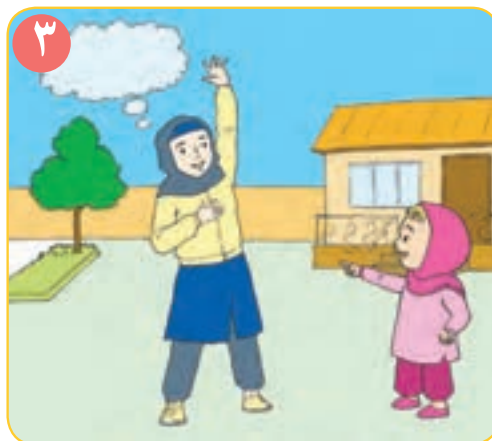
من چه کار کردم؟ تو دستت را بالا بردی.



شما چه کار کردید؟ ما ساندویچ درست کردیم.



تو چه کار کردی؟ من به گل‌ها آب دادم.



مانند نمونه، پرسش‌ها و پاسخ‌ها را با انتخاب درست کامل کنید.



آن‌ها چه کار کردند؟

آن‌ها دیوارها را رنگ کردند.

شما .....؟

ما ..... .

زهرا و خانواده‌اش .....؟

زهرا و خانواده‌اش ..... .

او .....؟

او ..... .

تو .....؟

من ..... .

چه کار کردی / کتاب را خواندم

چه کار کردند / فیلم تماشا کردند

چه کار کرد / با معلمش حرف زد

چه کار کردید / به گردش رفتیم

همکار گرامی، قبل از انجام دادن تمرین زیر از دانش آموزان بخواهید به تصویر نگاه کنند و درباره‌ی افراد و چیزهایی که می‌بینند و کارهایی که در تصویر نشان داده شده، با شما گفت‌وگو نمایند.



به تصویر نگاه کنید، پرسش‌ها را بخوانید و پاسخ دهید.



۱- پدر چه کار می‌کند؟

۲- پدر بزرگ چه کار می‌کند؟

۲- مادر بزرگ چه کار می‌کند؟

۲- خواهرها چه کار می‌کنند؟

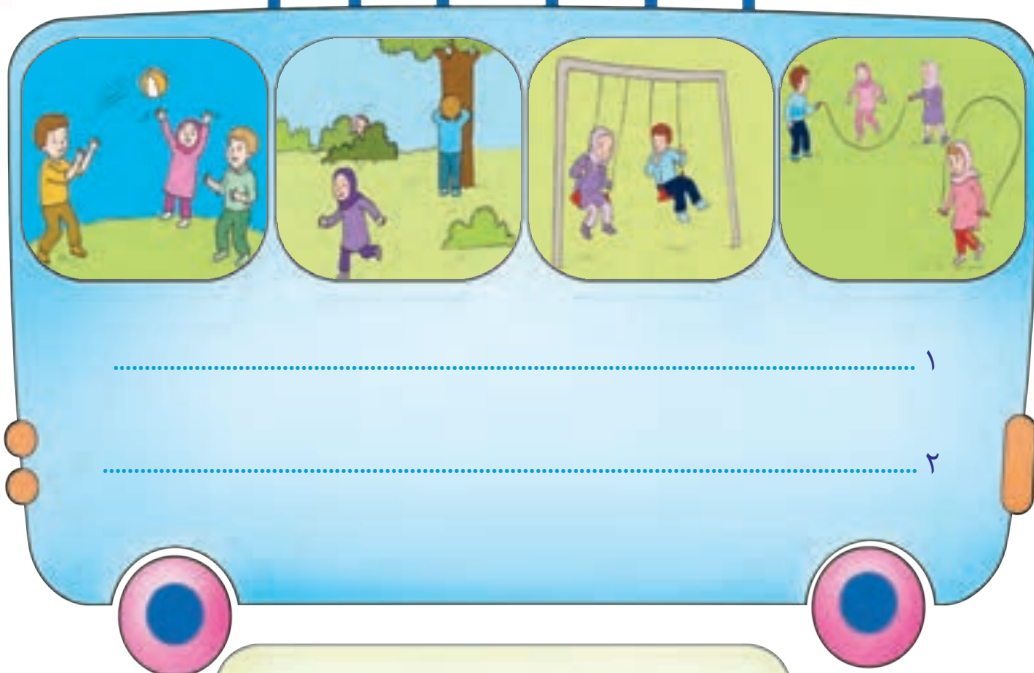
۲- برادر چه کار می‌کند؟

۲- مادر چه کار می‌کند؟



برای هر پرسش، دو تصویر را به دلخواه انتخاب کنید و پاسخ‌ها را با کمک آن تصویرها بنویسید.

شما در پارک چه کار می‌کنید؟



تو در مدرسه چه کار می‌کنی؟





مانند نمونه، پرسش مناسب هر پاسخ را بنویسید.

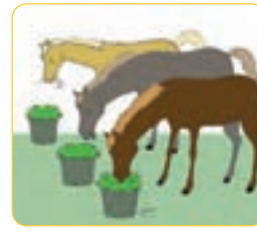


پرسش

پاسخ

اسب‌ها چه کار می‌کنند؟

اسب‌ها علف می‌خورند.



اسب‌ها چه کار کردند؟

اسب‌ها علف خوردند.



خانم امینی ..... می‌کند؟

خانم امینی ظرف‌ها را می‌شوید.



خانم امینی ..... کرد؟

خانم امینی ظرف‌ها را شست.



نانوا .....؟

نانوا نان می‌پزد.



نانوا .....؟

نانوا نان پخت.







برای هر جمله، با استفاده از کلمه‌ی پرسشی «چه کار»، سؤال بنویسید.



— محمد و امین مسواک می‌زنند.

..... چه کار می‌کنند؟

محمد و امین مسواک زدند.

..... چه کار کردند؟

— سارا با مداد نقاشی می‌کشد.

..... ؟

سارا با مداد نقاشی کشید.

..... ؟

— شما بستنی می‌خرید.

..... ؟

شما بستنی خریدید.

..... ؟

والدین گرامی، هنگامی که فرزندان یا هر یک از افراد خانواده مشغول انجام کاری هستند یا کاری را به اتمام رسانده‌اند، از فرصت استفاده نمایید و به نوبت، شما و فرزندان از یکدیگر سؤال کنید و به آن پاسخ دهید؛ مانند:  
پدر چه کار کرد؟ / خواهر و برادرت چه کار می‌کنند؟





با انتخاب کلمه‌ی پرسشی مناسب، هر جمله‌ی پرسشی را کامل کنید.



کبوتر ..... زندگی می‌کند؟



..... به حیوانات بیمار کمک می‌کند؟



ما در زمستان ..... می‌پوشیم؟



آرایشگر ..... می‌کند؟

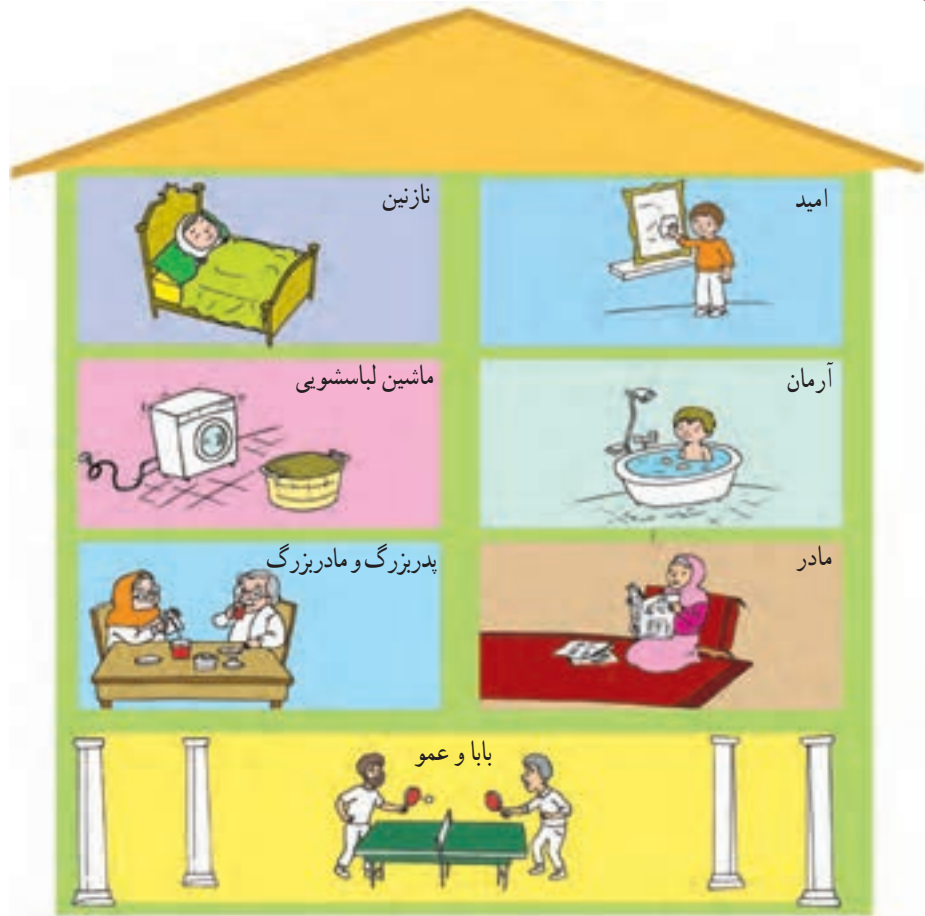


کودک با ..... راه می‌رود؟



شما ..... می‌کنید؟

به تصویر نگاه کنید، پرسش‌ها را بخوانید و پاسخ دهید.



- ..... بابا و عمو چه کار می‌کنند؟ \*
- ..... چه کسی خوابیده است؟ \*
- ..... آرمان در کجاست؟ \*
- ..... پدربزرگ چه چیزی می‌خورد؟ \*
- ..... امید با چه چیزی آینه را تمیز می‌کند؟ \*
- ..... ماشین لباسشویی چه کار می‌کند؟ \*
- ..... چه کسی در اتاق روزنامه می‌خواند؟ \*



همکار گرامی، هدف از این نگارش تأکید بر این است که فعل (فعل مرکب) در جمله به کار رود. برای یادگیری بهتر و تعمیق این نگارش، هر فعل را در کلاس به همراه دانش آموزان اجرا نمایید. بیان جمله با فاعل ها و ضمیرهای متفاوت را یادآوری کنید. بعد از درک و بیان صحیح فعل ها و جمله ها از دانش آموزان بخواهید جمله ها را بنویسند، مانند: من ورزش می کنم. تو ورزش می کنی و...



برای هر تصویر، با توجه به پرسش داده شده، یک جمله بگویید و بنویسید.

چه کار می کند؟



بازی می کند.

می کند.



امین ..... بازی ..... می کند.



شنا می کند.

می کند.



.....



ورزش می کند.

می کند.



.....

چه کار کرد؟



کرد.



سلام

سارا

کرد.



کرد.







مانند نمونه، وصل کنید و جمله‌ها را کامل کنید و بگویید.

بو

کمک

تمیز

باز

شانه

می‌کند



خرگوش گل را بو می‌کند.



خرگوش موهایش را .....



خرگوش در را .....



خرگوش اتاق را .....



خرگوش به دوستش .....



بلند

کوتاه

خاموش

بوس

درست

کرد



خرگوش شیرینی را



خرگوش موهای او را



خرگوش تلویزیون را



خرگوش وزنه را



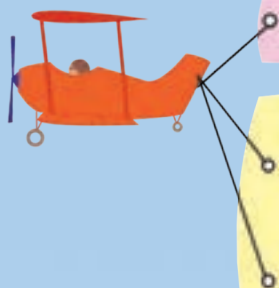
خرگوش بچه را



به به! آفرین







دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد کلمه‌ی پرسشی «چه...؟» پرسش و پاسخ مناسب را بیان کنند، بخوانند و بنویسند.



### بازی کنید و بیاموزید



معلم یکی از مناسبت‌ها را انتخاب می‌کند و جهت آماده‌سازی برای آن مناسبت با دانش‌آموزان درباره‌ی چیزهایی که باید تهیه شود (چه میوه‌ای، چه لباسی و ...) تعامل می‌نماید. سپس، با استفاده از کلمه‌ی پرسشی «چه» پرسش و پاسخ‌هایی انجام می‌دهد. معلم کلمه‌ی پرسشی «چه...» را درشت و با رنگ قرمز روی تخته می‌نویسد. دانش‌آموزان راهنمایی می‌شوند تا با درک پرسش، پاسخ مناسب دهند. نقش سؤال‌کننده و پاسخ‌دهنده به تناوب بین معلم و دانش‌آموزان جابه‌جا می‌شود.



ببینید، بشنوید و بگویید.





همکار و والدین گرامی، برای انجام دادن این تمرین به همراه دانش‌آموزان به روش زیر

عمل کنید:



۱- درباره‌ی مفاهیم و تصویرها با دانش‌آموزان گفت و گو کنید.

۲- با هر دانش‌آموز پرسش «تو ... دوست داری؟» را، با استفاده از کلمه‌ی پرسشی «چه

...»، مطرح کنید، مانند: تو چه میوه‌ای دوست داری؟

سپس از هر دانش‌آموز بخواهید با نشان دادن هر تصویر، پاسخ دهد. برای دادن پاسخ مناسب به او کمک

کنید مانند: سیب / من سیب را دوست دارم.

از دانش‌آموز بخواهید او از شما به ترتیب بالا سؤال کند و شما پاسخ دهید.



پرسش و پاسخ‌ها را با صدای بلند بخوانید.



پرسش: گل لاله چه رنگی است؟

پاسخ: گل لاله قرمز است.



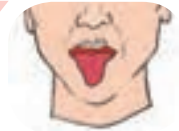
پرسش: بابا چه میوه‌ای خرید؟

پاسخ: بابا هندوانه خرید.



پرسش: عسل چه مزه‌ای دارد؟

پاسخ: عسل شیرین است.



پرسش: او چه شکلی می‌کشد؟

پاسخ: او دایره می‌کشد.



چه  
؟

پرسش: شما چه درسی می‌خوانید؟

پاسخ: ما فارسی می‌خوانیم.



پرسش: آن‌ها چه ورزشی را دوست دارند؟

پاسخ: آن‌ها والیبال را دوست دارند.



پرسش: تو چه حیوانی می‌بینی؟

پاسخ: من گاو می‌بینم.





پاسخ مناسب هر پرسش را انتخاب کنید و آن را در جای خالی بنویسید.



پرسش: چه حیوانی علف می خورد؟

پاسخ: ..... علف می خورد.



پرسش: چه کسی خانه درست می کند؟

پاسخ: ..... خانه درست می کند.



پرسش: برگ چه رنگی است؟

پاسخ: برگ ..... است.



پرسش: چرخ های ماشین چه شکلی هستند؟

پاسخ: چرخ های ماشین ..... هستند.

هر پرسش را به پاسخ خود وصل کنید.



● مستطیل

● سرباز چه چیزی در دست دارد؟

● ببر

● تلویزیون چه ورزشی را نشان می دهد؟

● چوپان

● معلم چه درسی داد؟

● تفنگ

● چه حیوانی گوشت می خورد؟

● ریاضی

● چه کسی از گوسفندان مراقبت می کند؟

● فوتبال

● تخته سیاه چه شکلی است؟



با توجّه به تصویر به پرسش‌ها پاسخ دهید.



چه حیوانی در اتاق است؟ .....

چه غذایی در اتاق است؟ .....

چه کسی در اتاق است؟ .....

چه چیزهایی در اتاق می‌بینی؟ .....

فرش اتاق چه رنگی است؟ .....

فرش اتاق چه شکلی است؟ .....



برای هر جمله یک پرسش بنویسید.



چه رنگی      چه حیوانی

آسمان آبی است.

آسمان چه رنگی است؟



چه میوه‌ای      چه غذایی

مادر عدس پلو درست می‌کند.

مادر ..... درست می‌کند؟



چه مزه‌ای      چه شکلی

فلفل تند است؟

..... ؟



چه چیزی      چه کسی

رهبر ما آقای خامنه‌ای است.

..... ؟



چه ورزشی      چه رنگی

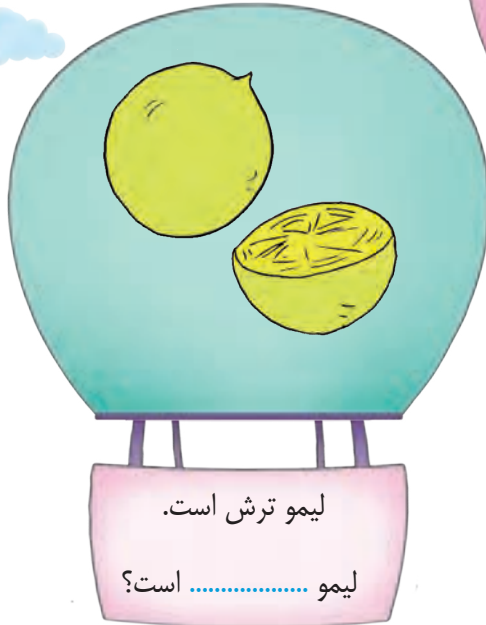
دانش آموزان فوتبال را دوست دارند.

..... ؟



والدین گرمای، وسایل مختلف منزل را به فرزندتان نشان دهید و درباره‌ی شکل ، رنگ ، مزه و... آن‌ها با هم صحبت کنید و پرسش و پاسخ انجام دهید، مانند: فرش چه شکلی است؟ چهارگوش

جمله ها را بخوانید و پرسش ها را کامل نمایید.





با هر یک از کلمه‌های داده شده پرسشی بنویسید.



چه شکلی؟ پرتقال .....؟



چه رنگی؟ پرتقال .....؟



چه مزه‌ای؟ پرتقال .....؟



چه صدایی؟ کلاغ چه صدایی دارد؟



چه حیوانی؟ این ..... است؟



چه چیزی؟ .....؟



چه رنگی؟ .....؟





سه پرسش درباره‌ی تصویر زیر بگویید و آن‌ها را بنویسید.



۱. .... ؟

۲. .... ؟

۳. .... ؟



همکار گرمی، هدف از این نگارش تأکید بر این است که فعل(فعل مرکب) در جمله بکار رود. برای یادگیری بهتر و تعمیم آن هر فعل را در کلاس به همراه دانش‌آموزان اجرا نمایید. بیان جمله با فاعل‌ها و ضمیرهای متفاوت را یادآوری کنید بعد از درک و بیان صحیح از آن‌ها بخواهید جمله‌ها را بنویسند، مانند: من ورزش می‌کنم. تو ورزش می‌کنی و...



به هر تصویر خوب نگاه کنید و با کلمه‌های داده شده، هر جمله را کامل کنید و آن‌ها را بگویید.



آن‌ها



زهرا و سارا



علی و حسن



آن‌ها



آن‌ها



آن‌ها



مانند نمونه وصل کنید و جمله ها را بگویید و بنویسید.



.....



امیر در زد.



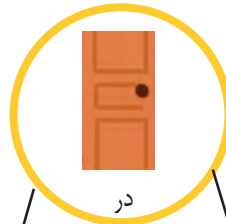
.....



.....



.....



در



مسواک



زد



گل




آمپول



حرف



جمله‌ها را کامل کنید. 



- من دندان‌هایم را مسواک زدم.
- تو دندان‌هایت را ..... مسواک
- او دندان‌هایش را .....
- ما دندان‌هایمان را .....
- شما دندان‌هایتان را .....
- آن‌ها دندان‌هایشان را .....

- من نگاه می‌کنم.
- تو ..... نگاه
- او .....
- ما .....
- شما .....
- آن‌ها .....



- من خسته شدم.
- تو .....
- او .....
- ما .....
- شما .....
- آن‌ها .....



- دست نمی‌زنم.
- تو به کبریت .....
- او به کبریت .....
- ما به کبریت .....
- شما به کبریت .....
- آن‌ها به کبریت .....

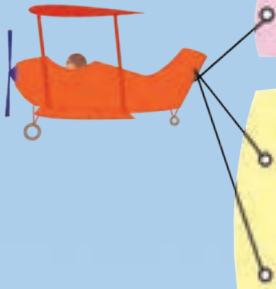


# درس سوم

همه، هیچ، هر



## بخش اول: «همه»



دانش آموزان با درک کلمه‌ی «همه»، آن را در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.



## بازی کنید و بیاموزید



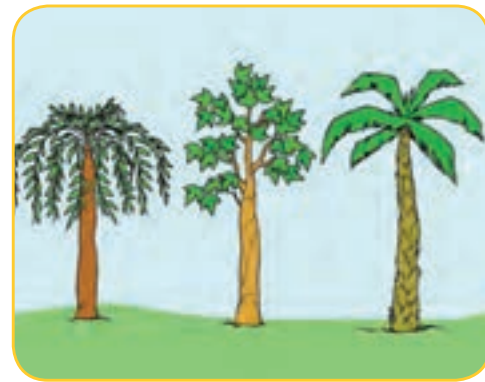
معلم کلمه‌ی «همه» را روی تابلو می‌نویسد. سپس در بازی با دانش آموزان با تأکید بر کلمه‌ی «همه» از آن‌ها می‌خواهد که باهم، کاری را انجام دهند (همه بایستند. همه بخندند و ...). نقش دستور دهنده و انجام دهنده‌ی دستور بین معلم و دانش آموزان جابه‌جا می‌شود.





ببینید، بشنوید و بگویید.

## همه



همکار و والدین گرامی، برای انجام دادن این تمرین به همراه دانش‌آموزان به روش زیر

عمل کنید:



۱- درباره‌ی هر تصویر با دانش‌آموزان گفت و گو کنید.

۲- یکی از جمله‌های زیر را بگویید تا هر دانش‌آموز تصویر مربوط به آن را نشان دهد.

۳- از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با کمک شما بگوید.

۴- بر روی کلمه‌ی «همه» تأکید نمایید.

جمله‌ها: همه خوابیدند. همه کلاه دارند. همه‌ی درختان برگ دارند. سارا همه‌ی غذایش را خورد.



کلمه‌ها و جمله‌های زیر را با صدای بلند بخوانید.



### افراد



همه

همه

همه در صف ایستادند.

همه دانش‌آموزان

همه‌ی ...

همه دانش‌آموزان در صف ایستادند.

### چیز / چیزها



همه

همه

همه بال دارند.

همه پرنده‌ها

همه‌ی ...

همه پرنده‌ها بال دارند.



همه چیز

همه

همه چیز آماده است.

### مکان / مکان‌ها



همه جا

همه

همه جا تمیز است.

همه کلاس‌ها

همه‌ی ...

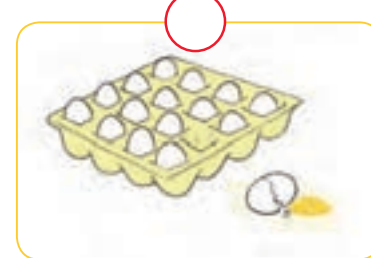
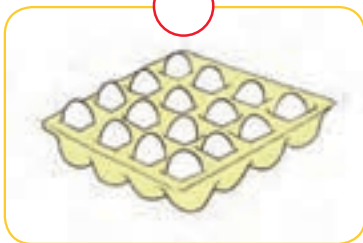
همه کلاس‌ها تخته دارند.

تصویر مناسب هر جمله را انتخاب کنید.

همه کیف دارند.



همه تخم مرغ ها سالم هستند.



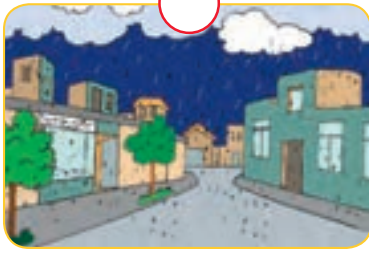
محمد همه زباله ها را جمع کرد.



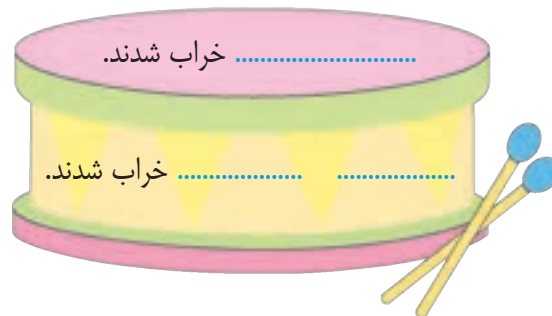
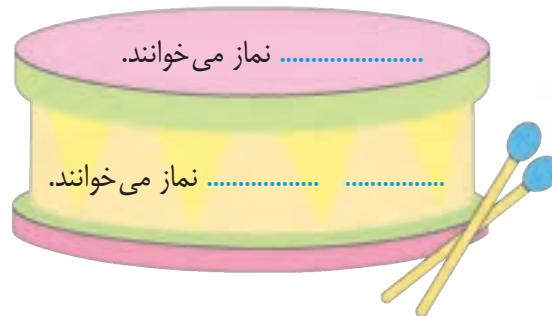
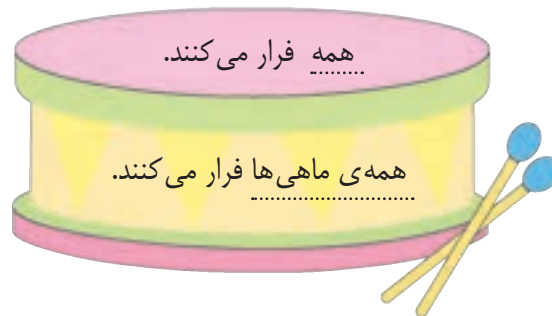
همه چیز آبی است.



همه جا خیس شد.



مانند نمونه با «همه» و «همه‌ی...» کامل کنید.





با توجّه به تصویر و کلمه‌های داده شده جمله بنویسید.



همه‌ی گردوها — شکستند — آن‌ها  
آن‌ها همه‌ی گردوها را شکستند.



همه‌ی کلاغ‌ها — قار قار



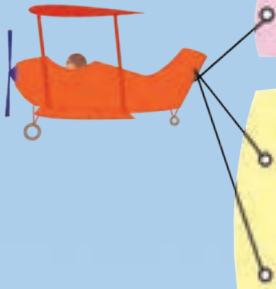
همه‌ی خانه‌ها — در



همه — خوشحال



## بخش دوم: هیچ



دانش آموزان با درک کلمه‌ی «هیچ»، آن را در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.



## بازی کنید و بیاموزید



معلم کلمه‌ی «هیچ» را درشت و رنگی روی تخته می‌نویسد و توجه دانش آموزان را به چیزها یا کارهایی که وجود ندارد یا توسط هیچ کس در کلاس انجام نمی‌شود جلب می‌کند. آن گاه خودش و دانش آموزان جمله‌هایی در این ارتباط با کلمه‌ی «هیچ» بیان می‌کنند (هیچ کس نمی‌خندد، هیچ پرنده‌ای در کلاس نیست و...).



بینید، بشنوید و بگویید.

## هیچ



همکار و والدین گرامی، برای انجام دادن این تمرین به همراه دانش‌آموزان به روش زیر

عمل کنید:



۱- درباره‌ی هر تصویر با دانش‌آموزان گفت‌وگو کنید.

۲- یکی از جمله‌های زیر را بگویید تا هر دانش‌آموز تصویر مربوط به آن را نشان دهد.

۳- از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با کمک شما بگوید.

۴- بر روی کلمه‌ی «هیچ» تأکید نمایید.

جمله‌ها: هیچ پسری نمی‌پرد. هیچ کس نمی‌خندد. هیچ‌جا کثیف نیست. هیچ لباسی خشک نبود.



جمله‌های زیر را با صدای بلند بخوانید.



فرد

هیچ کس

هیچ کس نیامد.



هیچ

هیچ بچه‌ای

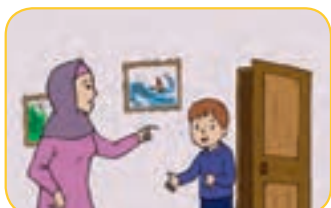
هیچ بچه‌ای نترسید.



چیز

هیچ چیز

تو هیچ چیز نخریدی.



هیچ

هیچ حیوانی

هیچ حیوانی در قفس نیست.



مکان

هیچ جا

آن‌ها هیچ جا نمی‌روند.



هیچ

هیچ خیابانی

هیچ خیابانی شلوغ نبود.



هر جمله را به تصویر مناسبش وصل کنید.



هیچ کس به آسمان نگاه نمی کند.



مادر هیچ چیز روی میز نگذاشت.



هیچ جا باز نیست.



هیچ پرنده‌ای آواز نمی‌خواند.



هیچ مسافری سوار اتوبوس نشد.



هیچ کارخانه‌ای در روستا نیست.



والدین گرامی، با فرزند خود بازی «گل یا پوچ» را انجام دهید و در گفت‌وگوهای خودتان بر روی کلمه‌ی «هیچ» تأکید نمایید.



جمله‌ی مناسب هر تصویر را انتخاب کنید.



☐ هیچ دختری نایستاد.

☐ همه‌ی دخترها ایستاده‌اند.



☐ همه‌ی پروانه‌ها پرواز کردند.

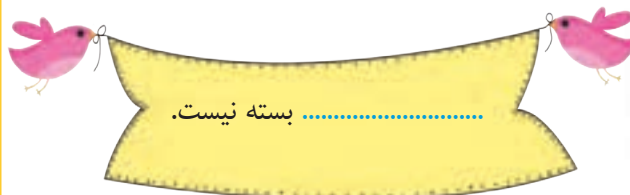
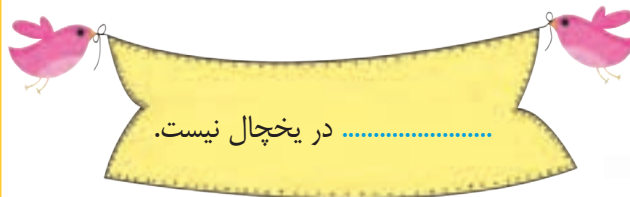
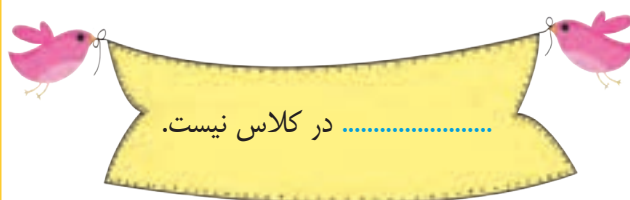
☐ هیچ پروانه‌ای پرواز نکرد.



☐ هیچ‌جا تمیز نیست.

☐ همه‌جا تمیز است.

به هر تصویر نگاه کنید و با کلمه‌های داده شده جمله‌ها را کامل کنید.



برای هر تصویر یک جمله بنویسید.



..... نقاشی نمی کند.

هیچ دختری



..... در آسمان

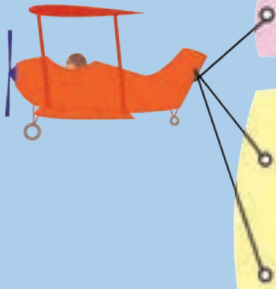
هیچ ابری



..... در مدرسه

هیچ کس

## بخش سوم: «هر»



دانش‌آموزان با درک واژه‌ی «هر»، آن را در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.



## بازی کنید و بیاموزید

معلم تصاویری از افراد یا حیوانات را روی تخته می‌کشد یا می‌چسباند (چند میمون، چند پسر و...) و کلمه‌ی «هر» را با رنگ دیگری روی تخته می‌نویسد. از هر دانش‌آموز می‌خواهد که به کنار تخته بیاید و برای هر فرد یا حیوان بنابر دستور شما چیزی بکشد یا بچسباند (برای هر میمون موز بکشد. هر میمون یک موز دارد). جمله‌ی مربوط با تأکید بر کلمه‌ی «هر» بیان می‌شود. هر بار، یکی از دانش‌آموزان می‌تواند نقش معلم را با راهنمایی وی، برعهده بگیرد.





بینید، بشنوید و بگویید.



هر



همکار و والدین گرامی، برای انجام دادن این تمرین به همراه دانش‌آموزان به روش

زیر عمل کنید:



۱- درباره‌ی هر تصویر با دانش‌آموزان گفت و گو کنید.

۲- یکی از جمله‌های زیر را بگویید تا هر دانش‌آموز تصویر مربوط به آن را نشان دهد.

۳- از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با کمک شما بگوید.

۴- بر روی کلمه‌ی «هر» تأکید نمایید.

جمله‌ها: هر مرغ یک تخم گذاشت. هر کلاس معلم دارد. هر پسر با یک توپ بازی می‌کند. هر روز نماز

می‌خوانیم.





با صدای بلند بخوانید.



چیز

هر کتابی

هر

هر کتابی یک اسم دارد.



مکان

هر کشوری

هر

هر کشوری پرچم دارد.



زمان

هر سال

هر

هر سال نوروز را جشن می گیریم.



فرد

هر مادری

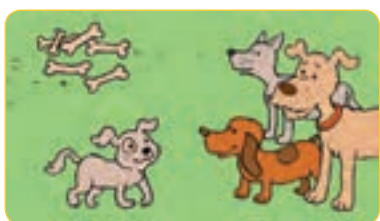
هر

هر مادری بچه اش را می بوسد.

تصویر مناسب هر جمله را انتخاب کنید و آن را علامت بزنید.



هر ماشینی چهار چرخ دارد.



هر سگی استخوان می خورد.



هر آرایشگری مو کوتاه می کند.



هر شب مسواک می زنم.

مانند نمونه انجام دهید.



هر



• هر پرستاری



• هر پرنده‌ای



• هر پرستاری دو آمپول



• هر دانش‌آموزی



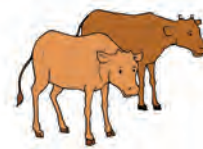
• هر پرنده‌ای از جوجه‌اش



• هر گاوی



• هر پرستاری دو آمپول دارد.



• هر گاوی به گوساله‌اش



• هر پرنده‌ای از جوجه‌اش مراقبت می‌کند.



• هر دانش‌آموزی یک کتاب داستان

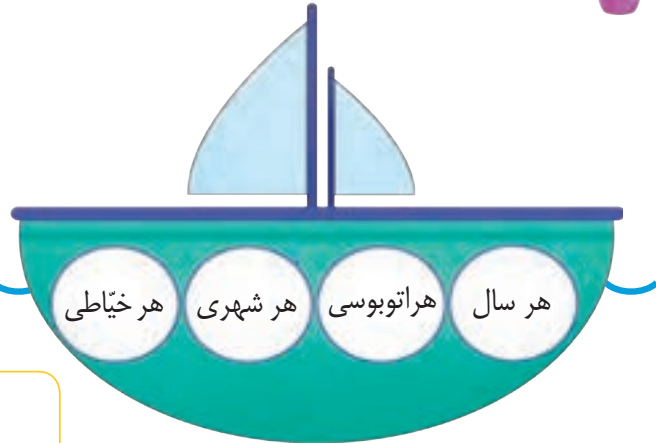


• هر گاوی به گوساله‌اش شیر می‌دهد.



• هر دانش‌آموزی یک کتاب داستان می‌خواند.

جمله‌ها را با کلمه‌ی مناسب کامل کنید.



..... تولدم را جشن می‌گیرم.



..... در ایستگاه می‌ایستد.



..... لباس می‌دوزد.



..... خیابان‌های زیادی دارد.



مطابق دستورالعمل زیر، تصویر را کامل و رنگ کنید.



— هیچ ابری نکشید.

— همه ی گل ها را قرمز کنید.

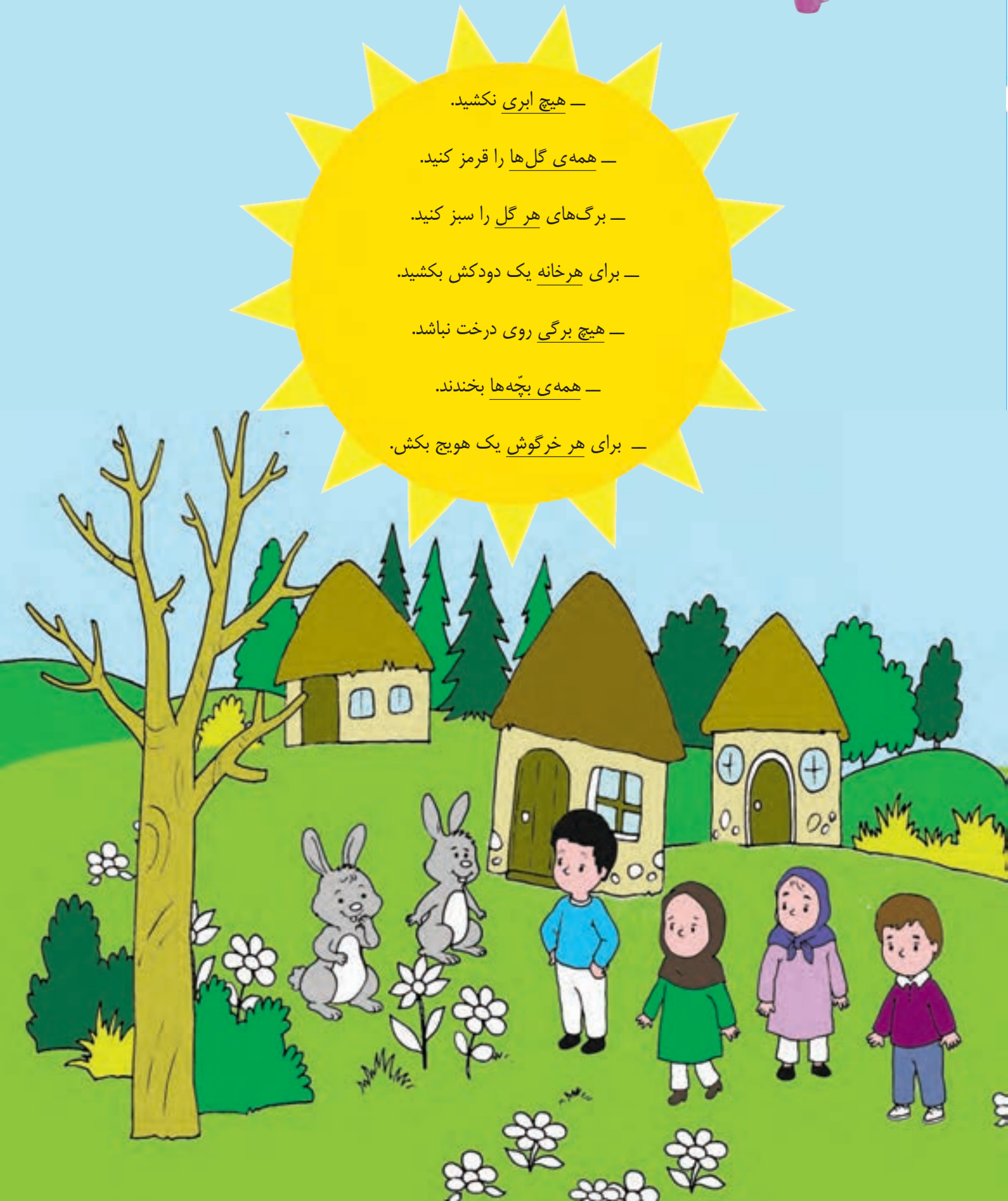
— برگ های هر گل را سبز کنید.

— برای هرخانه یک دودکش بکشید.

— هیچ برگي روی درخت نباشد.

— همه ی بچه ها بخندند.

— برای هر خرگوش یک هویج بکش.





با توجّه به تصویر و کلمه‌ی داده شده، جمله بنویسید.




هرگل



همه‌ی پرنده‌ها



هیچ کس



والدین گرامی، از فرزندتان برای نظافت منزل کمک بگیرید و در حین انجام دادن کارها در تعامل با یکدیگر کلمه‌های «همه، هیچ و هر» را به کار ببرید. به صورتی که با درک جمله‌هایی گفته شده کاری را انجام دهد؛ مانند : همه‌ی اسباب بازی‌هایت را جمع کن. سپس از او بخواهید جمله‌هایی با کلمه‌های هدف بیان کند، مانند: هیچ آشغالی روی فرش نیست.



همکار گرمی، هدف از این نگارش مشاهده‌ی دقیق و یادآوری واژه هاست.

تمرین را به شکل زیر انجام دهید.

- درباره‌ی هر تصویر و جزئیات آن با دانش‌آموزان گفت‌وگو کنید.

- نام هر کدام را با هم بگویید.

- با نامیدن شما، دانش‌آموز نام آن را بیان کند.

- از دانش‌آموز بخواهید نام هر کدام را بنویسد.



نام هر چیزی را که می‌بینید، بگویید و بنویسید.



خانه و خانواده



طبیعت

آسمان

.....  
.....

وسایل

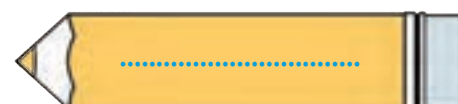
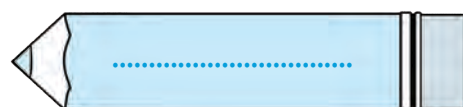
.....  
.....  
.....

اعضای خانواده

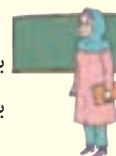
.....  
.....  
.....

حیوان‌ها

.....  
.....



همکار گرامی، درباره‌ی هر تصویر با دانش‌آموزان خود گفت‌وگو نمایید. از هر دانش‌آموز بخواهید درباره‌ی هر تصویر کلمه یا جمله‌ای بیان نماید و آن را بنویسد. بهتر است دانش‌آموزان برای بیان و نوشتن جمله‌ای مناسب و کامل هدایت شوند.



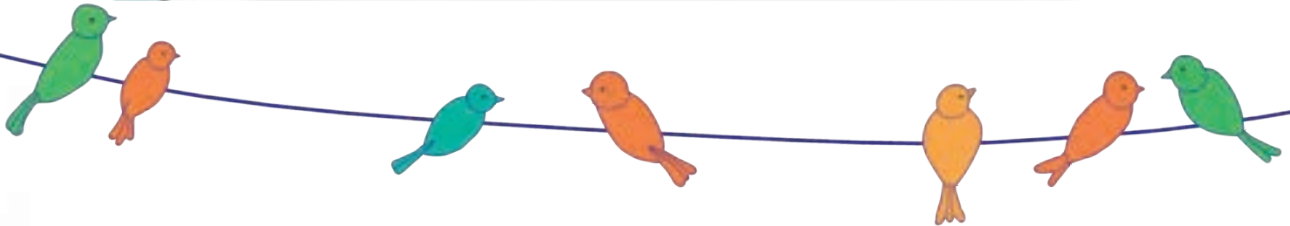
آقاخرسه چه کارهایی انجام می‌دهد، بگویید و بنویسید.



دوید



درباره‌ی هر چیزی که می‌بینید، گفت‌وگو کنید و بنویسید.



.....

.....

.....

.....

.....







.....

.....

.....

.....

.....

